

Obsah

Předmluva ke druhému vydání XI

1. Obecné základy stavby lidského těla 1 (Miloslava Elišková)

1.1. Obecná stavba tkání	1
1.2. Epitely	2
1.3. Pojiva	2
1.3.1. Vazivo	2
Vazivo a obranná schopnost organismu	3
1.3.2. Chrupavka – cartilago	3
1.3.3. Kost – os	4
Cévní a nervové zásobení kosti	5
Spojení kostí	5
1.4. Svalová tkáň	6
1.5. Nervová tkáň	7
1.6. Anatomické názvosloví	7
Roviny a směry těla	8
■ Roviny	8
■ Směry	8
■ Přídavné směry na končetinách	9

2. Kostra lidského těla 11 (Miloslava Elišková)

2.1. Lebka – cranium	11
Lebka novorozence	18
2.2. Kostra trupu	19
Obratle – vertebrae	20
Kost křížová – os sacrum	22
Spojení na páteři	22
■ Meziobratlové destičky – disci intervertebrales	22
■ Vazy – ligamenta	22
■ Meziobratlové klouby – articulationes intervertebrales	22
Funkční anatomie páteře	23
Kosti hrudního koše	24
■ Kost hrudní – sternum	24
■ Žebra – costae	25
2.3. Kosti horní končetiny	25
Kost klíční – clavícula	25
Lopatka – scapula	25
Kost pažní – humerus	26
Kost vřetenní – radius	27
Kost loketní – ulna	27
Kosti ruky – ossa manus	27
2.4. Kosti dolní končetiny	28
2.4.1. Pletence dolní končetiny	28

■ Kost pánevní – os coxae	28
■ Kost kyčelní – os ilium	28
■ Kost sedací – os ischii	28
■ Kost stydká – os pubis	29
2.4.2. Kosti volné dolní končetiny	29
Kost stehenní – femur	29
Česka – patella	30
Kosti bérce – ossa cruris	30
Kostra nohy – ossa pedis	31
■ Kosti zánártní – ossa tarsi	31
■ Kosti nártní – ossa metatarsi	31
■ Kosti prstů nohy – phalanges digitorum pedis	31

3. Spojení kostí 33 (Miloslava Elišková)

3.1. Obecná artrologie	33
Pomocná zařízení kloubů	33
Cévní a nervové zásobení kloubů	34
Typy kloubů	34
Pohyby v kloubech	34
3.2. Kloubní spojení kosti horní končetiny	35
3.2.1. Kloub sternoklavikulární – articulatio sternoclavicularis	35
3.2.2. Kloub akromioklavikulární – articulatio acromioclavicularis	35
3.2.3. Kloub ramenní – articulatio humeri	35
3.2.4. Kloub loketní – articulatio cubiti	36
3.2.5. Dolní radioulnární kloub – articulatio radioulnaris distalis	37
3.2.6. Klouby ruky – articulationes manus	37
Kinetika kloubů	38
Retinaculum musculorum flexorum a karpální tunel	38
3.3. Kloubní spojení dolní končetiny	38
3.3.1. Kloubní spojení pánve	39
3.3.1.1. Kloub křížokyčelní – articulatio sacroiliaca	39
3.3.1.2. Spona stydká – symphysis pubica	39
3.3.1.3. Vazivová spojení pánve	39
3.3.1.4. Roviny a rozměry pánevní	39
3.3.2. Kloubní spojení volné dolní končetiny	41
3.3.2.1. Kloub kyčelní – articulatio coxae	41
3.3.2.2. Kloub kolenní – articulatio genus	41
3.3.2.3. Articulatio tibiofibularis	42
3.3.2.4. Syndesmosis tibiofibularis	42
3.3.2.5. Klouby nohy – articulationes pedis	42

4.	Soustava svalová 45				
	<i>(Miloslava Elišková)</i>				
4.1.	Obecná myologie.....45				
	Stavba svalu.....45				
	Složení svalu.....45				
	Zevní tvar svalu.....46				
	Svalová mechanika.....46				
	Funkce svalů.....46				
	Svalový metabolismus.....46				
	Inervace svalů.....47				
	Cévní zásobení svalů.....47				
	Svalová povázka – fascia.....47				
	Tihové vázky – bursae synoviales.....47				
	Šlachové pochvy – vaginae tendinum.....47				
	Musculi articulares.....48				
4.2.	Svaly a fascie hlavy – musculi et fasciae capitis.....48				
4.2.1.	Mimické svaly – musculi faciei.....48				
	mimické svaly skalpu.....48				
	Mimické svaly obličeje.....48				
4.2.2.	Svaly žvýkáci – musculi masticatorii.....50				
4.2.3.	Fascie hlavy – fasciae capitis.....50				
4.3.	Svaly krku – musculi colli51				
4.3.1.	Povrchové svaly krku.....51				
	Platysma.....51				
	M. sternocleidomastoideus.....51				
4.3.2.	Svaly jazyky.....52				
	Svaly suprahyoideální – mm. suprahyoidei.....52				
	Svaly infrahyoideální – mm. infrahyoidei.....52				
4.3.3.	Hluboké krční svaly.....52				
	Musculi scaleni.....52				
	Prevertebrální svaly.....52				
4.3.4.	Fascie krku – fasciae colli.....52				
4.4.	Svaly a fascie trupu – musculi et fasciae trunci52				
4.4.1.	Svaly a fascie hrudníku – musculi et fasciae thoracis.....52				
	Svaly thorakohumerální.....52				
	Vlastní svaly hrudníku.....54				
	Bránice – diaphragma.....54				
	Fascie hrudních svalů.....55				
4.4.2.	Svaly a fascie břicha – musculi et fasciae abdominis.....55				
	Ventrální skupina.....55				
	Laterální skupina.....55				
	Dorzální skupina.....55				
	Fascie břišní stěny – fasciae abdominis.....56				
4.4.3.	Tříselný kanál – canalis inguinalis.....56				
4.4.4.	Svaly a fascie zad – musculi et fasciae dorsi.....56				
4.4.4.1.	Svaly heterochtonní.....58				
	M. trapezius.....58				
	Svaly spinohumerální.....59				
	Svaly spinokostální.....59				
4.4.4.2.	Hluboké svaly zádové – svaly autochtonní.....60				
	Systém spinotransverzální.....60				
	Systém sakrospinální.....61				
	Systém spinospinální.....62				
	Systém transverzospinální.....62				
	Krátké svaly zádové.....62				
	Hluboké šijové svaly.....62				
4.4.5.	Fascie zad – fasciae dorsi.....62				
4.4.5.	Svaly pánevního dna a hráže – diaphragma pelvis et m. perinei.....63				
4.5.	Svaly horní končetiny – musculi membri superioris.....63				
4.5.1.	Svaly ramene a lopatky – musculi humeri.....63				
4.5.2.	Svaly paže – musculi brachii.....63				
	Ventrální skupina svalů paže.....64				
	Dorzální skupina svalů paže.....65				
4.5.3.	Svaly předloktí – musculi antebrachii.....65				
	Ventrální skupina svalů předloktí.....66				
	Dorzální skupina svalů předloktí.....68				
	Radiální skupina svalů předloktí.....68				
4.5.4.	Svaly ruky – musculi manus.....70				
	Svaly thenaru.....70				
	Svaly hypothenaru.....71				
	Svaly středního prostoru.....71				
4.5.5.	Fascie a šlachové pochvy horní končetiny.....72				
4.6.	Svaly a fascie dolní končetiny – musculi et fasciae membri inferioris72				
4.6.1.	Svaly kyčelního kloubu – musculi coxae.....72				
	Svaly na ventrální straně kyčelního kloubu.....72				
	Svaly na dorzální straně kyčelního kloubu.....73				
4.6.2.	Svaly stehna – musculi femoris.....74				
	Ventrální skupina svalů stehna.....74				
	Dorzální skupina svalů stehna.....76				
	Mediální skupina svalů stehna.....76				
4.6.3.	Svaly bérce – musculi cruris.....78				
	Ventrální skupina svalů bérce.....78				
	Dorzální skupina svalů bérce.....79				
	Laterální skupina svalů bérce.....81				
4.6.4.	Svaly nohy – musculi pedis.....81				
4.6.4.1.	Svaly hřbetu nohy.....81				
4.6.4.2.	Svaly planty.....81				
	Svaly palce.....82				
	Svaly malíku.....82				
	Svaly středního prostoru a plantární aponeuroza.....82				
4.6.5.	Osteofasciální prostory a fascie dolní končetiny.....83				
4.6.6.	Klenba nožní.....84				
5.	Obecná angiologie 85				
	<i>(Miloslava Elišková)</i>				
5.1.	Krev – sanguis85				
5.2.	Tepny – arteriae85				
5.3.	Vlásečnice – vasa capillaria.....87				
5.4.	Žíly – venae.....87				
6.	Srdce 89				
	<i>(Miloslava Elišková)</i>				
6.1.	Makroskopický popis91				
6.1.1.	Dutiny srdeční.....91				
6.1.1.1.	Pravá předšň – atrium dextrum.....91				
6.1.1.2.	Pravá komora – ventriculus dexter.....93				
6.1.1.3.	Levá předšň – atrium sinistrum.....93				
6.1.1.4.	Levá komora – ventriculus sinister.....93				
6.1.1.5.	Mezikomorová přepážka – septum interventriculare.....93				
6.1.2.	Srdeční chlopně.....93				

6.1.2.1.	Cípaté chlopně – valvae atrioventriculares	94
6.1.2.2.	Poloměščitě chlopně – valvae semilunares	94
6.2.	Stavba srdeční stěny	95
6.2.1.	Endokard – endocardium	95
6.2.2.	Svalovina srdeční, myokard – myocardium	95
	Svalovina předsíní	95
	Svalovina komor	96
6.2.3.	Srdeční skelet	96
6.2.4.	Převodní systém srdeční – systema conducens cordis	96
6.2.5.	Epikard – epicardium	98
6.2.6.	Osrdečník, perikard – pericardium	98
6.3.	Cévní zásobení a inervace srdce	99
6.3.1.	Srdeční tepny, koronární tepny – arteriae coronariae	99
	Arteria coronaria dextra	99
	Arteria coronaria sinistra	99
	Oblasti srdce zásobované pravou a levou koronární tepnou	100
	Variace koronárních tepen	100
6.3.2.	Srdeční žíly – venae cordis	101
	Žíly ústící do sinus coronarius	101
	Venae cordis anteriores	101
	Venae cordis minimae	101
6.3.3.	Lymfatické cévy srdce	102
6.3.4.	Inervace srdce	102
6.4.	Endokrinní činnost srdce	102
6.5.	Poloha srdce	102
6.6.	Srdeční cyklus	104
7.	Tepenný systém	105
	(Miloslava Elišková)	
7.1.	Tepny hlavy a krku	105
	Truncus brachiocephalicus	105
	Arteria carotis communis	105
	■ Arteria carotis externa	105
	■ Arteria carotis interna	107
	Arteria subclavia	108
	■ Arteria vertebralis	108
	■ Arteria thoracica interna	109
	■ Truncus thyrocervicalis	109
7.2.	Tepny horní končetiny	109
	Arteria axillaris	109
	Arteria brachialis	109
	■ Arteria ulnaris	109
	■ Arteria radialis	109
7.3.	Tepny hrudníku	111
	Hrudní aorta – aorta thoracica	111
	■ Parietální větve	111
	■ Viscerální větve	111
7.4.	Tepny břicha	111
	Břišní aorta – aorta abdominalis	111
	■ Parietální větve	112
	■ Párové větve viscerální	112
	■ Nepárové viscerální větve aorty	113
7.5.	Tepny pánve	114
	Arteria iliaca communis	114
	■ Arteria iliaca interna	115
	■ Arteria iliaca externa	116
7.6.	Tepny dolní končetiny	116
	Arteria femoralis	116
	Arteria poplitea	117
	■ Arteria tibialis anterior	117
	■ Arteria tibialis posterior	118
8.	Žilní systém	119
	(Miloslava Elišková)	
8.1.	Žíly hlavy a krku	119
	Horní dutá žíla – vena cava superior	119
	Vena brachiocephalica	119
	Vena jugularis interna	119
	Vena subclavia	119
	Vena axillaris	120
8.2.	Žíly horní končetiny	121
	Povrchové žíly horní končetiny	121
	Hluboké žíly horní končetiny	122
8.3.	Žíly hrudníku a břicha	122
	Vena azygos a vena hemiazygos	122
	Žíly páteře – plexus venosi vertebrales externi et interni	123
	Dolní dutá žíla – vena cava inferior	123
	Kavokavální anastomózy	124
8.4.	Žíly pánve	124
	Vena iliaca communis	124
	Vena iliaca interna	125
	Vena iliaca externa	125
8.5.	Povrchové žíly přední strany těla	125
8.6.	Žíly dolní končetiny	125
	Povrchové žíly dolní končetiny	126
	Hluboké žíly končetiny	127
8.7.	Vena portae	129
8.8.	Portokavální anastomózy	130
8.9.	Fetální oběh	131
9.	Lymfatický systém	133
	(Miloslava Elišková)	
9.1.	Slezina – lien	133
	Stavba sleziny	134
	Funkce sleziny	134
	Filtrace krve	134
9.2.	Brzlík – thymus	134
9.3.	Mízní cévy – vasa lymphatica	135
9.4.	Mízní uzliny – nodi lymphatici	135
	Stavba uzliny	136
9.5.	Míza – lymfa	136
9.6.	Hlavní mízní kmeny a uzliny	137
9.6.1.	Ductus thoracicus	137
9.6.2.	Ductus lymphaticus dexter	137
9.6.3.	Mízní cévy a uzliny hlavy a krku	137
9.6.4.	Lymfatický systém horní končetiny	137
9.6.5.	Lymfatická drenáž mléčné žlázy a prsu	138
9.6.6.	Lymfatický systém hrudníku	138
9.6.7.	Lymfatické cévy a uzliny břicha a pánve	140
9.6.8.	Lymfatické cévy a uzliny dolní končetiny	140
	Povrchový lymfatický systém	140
	Hluboký lymfatický systém	140
10.	Trávicí systém	141
	(Miloslava Elišková)	
10.1.	Obecná stavba stěny trávicí trubice	141

10.2.	Dutina ústní – cavum (cavitas) oris.....	142	11.12.	Horní a dolní příštítné žlázy (příštítná tělíska) – glandula parathyroidea superior et inferior.....	193
10.2.1.	Zuby – dentes.....	143	12.	Močový ústrojí.....	195
10.2.2.	Jazyk – lingua.....	146		(<i>Ondřej Naňka</i>)	
10.2.3.	Patro – palatum.....	148	12.1.	Ledvina – ren.....	195
10.2.4.	Patrová mandle – tonsilla palatina.....	149	12.2.	Kalichy ledvinné a pánvička ledvinná – calices renales et pelvis renalis.....	199
10.3.	Slinné žlázy – glandulae salivariae.....	150	12.3.	Močovod – ureter.....	199
	Příušní žláza – glandula parotis.....	150	12.4.	Retroperitoneum.....	200
	Žláza podčelistní – glandula submandibularis.....	151	12.5.	Močový měchýř – vesica urinaria.....	201
	Podjazyková žláza – glandula sublingualis.....	151	12.6.	Ženská močová trubice – urethra feminina.....	202
10.4.	Hltan – pharynx.....	151	12.7.	Glandulae suprarenales – nadledviny.....	203
	■ Pars nasalis pharyngis.....	151	13.	Mužské pohlavní ústrojí.....	205
	■ Pars oralis pharyngis.....	151		(<i>Ondřej Naňka</i>)	
	■ Pars laryngea pharyngis.....	152	13.1.	Varle – testis.....	205
10.5.	Jícen – oesophagus.....	153	13.2.	Nadvarle – epididymis.....	207
10.6.	Žaludek – gaster.....	155	13.3.	Šourek – scrotum.....	207
10.7.	Střevo – intestinum.....	157	13.4.	Chámovod – ductus deferens et ductus ejaculatorius.....	208
10.7.1.	Tenké střevo – intestinum tenue.....	157	13.5.	Semenné váciky – vesiculae seminales.....	209
10.7.1.1.	Dvanáctník – duodenum.....	158	13.6.	Provazec semenný – funiculus spermaticus.....	209
10.7.1.2.	Lačník a kyčelník – jejunum et ileum.....	159	13.7.	Předstojná žláza – prostata.....	209
10.7.2.	Tlusté střevo – intestinum crassum.....	159	13.8.	Glandulae bulbourethrales.....	211
10.7.2.1.	Slepé střevo – caecum.....	161	13.9.	Mužská močová trubice – urethra masculina.....	211
10.7.2.2.	Vzestupný tračník – colon ascendens.....	161	13.10.	Pyj – penis.....	212
10.7.2.3.	Příčný tračník – colon transversum.....	161	14.	Ženské pohlavní ústrojí.....	215
10.7.2.4.	Sestupný a esovitý tračník – colon descendens et sigmoideum.....	161		(<i>Ondřej Naňka</i>)	
10.7.2.5.	Konečník a řiť – rectum et anus.....	161	14.1.	Vaječník – ovarium.....	215
10.8.	Slinivka břišní – pancreas.....	162	14.2.	Vejcovod – tuba uterina.....	216
10.9.	Játra – hepar.....	163	14.3.	Děloha – uterus.....	217
10.10.	Žlučové cesty a žlučník.....	165	14.4.	Pochva – vagina.....	220
10.11.	Pobříšnice – peritoneum.....	166	14.5.	Ženské zevní pohlavní orgány – organa genitalia feminina externa.....	221
10.12.	Projekce orgánů dutiny břišní na přední stěnu břišní (<i>Ondřej Naňka</i>).....	170	14.6.	Svaly pánevního dna a svaly hráze a jejich fascie.....	221
11.	Dýchací systém.....	173	14.7.	Prostory a topografie východu pánevního a hráze.....	225
	(<i>Ondřej Naňka</i>)		15.	Periferní nervový systém.....	227
11.1.	Zevní nos – nasus externus.....	173		(<i>Ondřej Naňka</i>)	
11.2.	Dutina nosní – cavum nasi.....	174	15.1.	Obecná stavba.....	227
11.3.	Vedlejší dutiny nosní – sinus paranasales.....	175		Poškození a regenerace periferního nervu.....	229
11.4.	Hrtan – larynx.....	176	15.2.	Mišní nervy – nervi spinales.....	231
11.5.	Průdušnice – trachea.....	179		Rami dorsales.....	231
11.6.	Průdušky – bronchi principales.....	181		Rami ventrales.....	231
11.7.	Plicé – pulmones – pulmo dexter et sinister.....	182	15.2.1.	Plexus cervicalis (C ₁ –C ₄).....	231
11.8.	Pohrudnice a poplicnice – pleura parietalis et visceralis.....	186	15.2.2.	Plexus brachialis (C ₅ –Th ₁).....	232
11.9.	Mezihrudí – mediastinum.....	187		Poškození periferních nervů, snadno poranitelná místa a úzinové syndromy periferních nervů.....	236
	Přední horní mediastinum – mediastinum anterius superior.....	188	15.2.3.	Nn. thoracici (Th ₁ –Th ₁₂).....	238
	Přední dolní mediastinum – mediastinum anterius inferior.....	188	15.2.4.	Plexus lumbalis (Th ₁₂ –L ₄).....	238
	Zadní mediastinum – mediastinum posterius.....	188	15.2.5.	Plexus sacralis (L ₁ –S ₄).....	239
11.10.	Dýchací pohyby a kinetika plic, břišní lis, fonace.....	189			
	Dýchání.....	189			
	Břišní lis.....	190			
	Fonace.....	190			
11.11.	Štítná žláza – glandula thyroidea.....	191			

15.2.6.	Plexus coccygeus (S ₅ -Co ₁)	242	Sluchová dráha	306
15.2.6.	Segmentová inervace těla	244	Vestibulární dráha	306
	Útrobní kofenové okrsky	245	Čichová dráha	306
15.3.	Hlavové nervy – nervi craniales	247	Chuťový senzoričský systém	306
15.4.	Autonomní nervový systém – systema nervorum autonomicum	259	16.9.3. Motorické dráhy	307
15.4.1.	Zapojení autonomního nervového systému	259	Přímé korové dráhy	307
15.4.2.	Pars parasymphathica	260	Kmenové (nepřímé) motorické dráhy	309
15.4.3.	Pars symphathica	263	Funkční systémy motorických drah	309
	Prevertebrální ganglia a pleteně	264	16.9.4. Mediátory CNS a chemické systémy	309
15.5.	Enterický systém	264	Cholinergní systém	310
			Monoaminy	310
			Aminokyseliny	310
16.	Centrální nervový systém	265	17. Smyslové orgány	311
	(Ondřej Naňka)		(Ondřej Naňka)	
16.1.	Obaly mozku a míchy – meninges cerebri et spinalis	265	17.1. Oko a jeho pomocný aparát	311
16.2.	Cévní zásobení míchy a mozku – vasa medullae spinalis et cerebri	267	17.1.1. Tunica fibrosa	311
	Tepny míchy	268	Bělma – sclera	311
	Tepny mozku	269	Rohovka – cornea	311
	Žíly mozku	269	17.1.2. Tunica vasculosa (uvea)	312
16.3.	Hřbetní mícha – medulla spinalis	271	Cévnatka – choroidea	312
16.4.	Mozkový kmen – truncus encephali	274	Řasnaté těleso – corpus ciliare	313
16.4.1.	Prodloužená mícha – medulla oblongata, myelencephalon	276	Duhovka – iris	313
16.4.2.	Varolův most – pons Varoli	282	Čočka – lens	313
16.4.3.	Střední mozek – mesencephalon	282	■ Akomodace	314
16.5.	Mozeček – cerebellum	283	■ Zornicové reflexy	314
16.6.	Mezimozek – diencephalon	285	17.1.3. Tunica intima	314
16.6.1.	Epithalamus	285	Sitnice – retina	314
16.6.2.	Metathalamus	285	Pars ciliaris et iridica retinae	315
16.6.3.	Thalamus	286	17.1.4. Sklívec – corpus vitreum	315
16.6.4.	Subthalamus	287	17.1.5. Komorový systém oka a cirkulace komorové vody	315
16.6.5.	Hypothalamus	287	17.1.6. Cévní a nervové zásobení oka	315
16.6.6.	Podvěsek mozkový – hypophysis cerebri	288	17.1.7. Přídavné orgány oka – organa oculi accessoria	316
16.7.	Telencephalon – koncový mozek	290	17.1.7.1. Okohybné svaly – muscoli bulbi	316
16.7.1.	Bazální ganglia	290	17.1.7.2. Vazivový aparát očníce	317
16.7.2.	Cortex cerebri – mozková kůra	295	Vagina bulbi (capsula bulbi, fascia bulbi)	317
	Vývojové členění kůry	296	Periorbita	317
	Funkční korové oblasti	297	17.1.7.3. Spojivka – tunica conjunctiva	317
	■ Funkční korové oblasti pro motoriku	297	17.1.7.4. Víčka – palpebrae	317
	■ Funkční oblasti pro senzitivitu a senzioriku	297	17.1.7.5. Slzný aparát – apparatus lacrimalis	318
	■ Asociační korové oblasti	298	17.2. Ústrojí sluchové a rovnovážné	319
	■ Řečová centra	298	17.2.1. Zevní ucho – auris externa	319
	■ Limbický systém	298	17.2.1.1. Zevní zvukovod – meatus acusticus externus	319
	Dominance hemisfér	299	17.2.1.2. Bubínek – membrana tympani	319
16.7.3.	Bílá hmota hemisfér	299	17.2.2. Střední ucho – auris media	320
	Asociační vlákna	299	17.2.2.1. Středoušní dutina – cavum tympani	320
	Komisurální vlákna	300	17.2.2.2. Sluchové kůstky – ossicula auditus	321
	Projekční vlákna – capsula interna	300	17.2.3. Vnitřní ucho – auris interna	321
16.8.	Mozkové komory a mozkomíšní mok – ventriculi cerebri et liquor cerebrospinalis	301	Kostěný labyrint – labyrinthus osseus	321
16.9.	Spoje centrálního nervového systému	302	Blanitý labyrint – labyrinthus membranaceus	322
16.9.1.	Vedení a zpracování senzitivity	302	Pars statica	322
	Senzitivní dráhy	302	Pars auditiva	323
	Vedení senzitivity z oblasti obličeje a hlavy	304	Proces vnímání zvuku – slyšení	323
	Kontrolní okruhy senzitivních drah	304	17.3. Ústrojí čichové	324
16.9.2.	Senzoričké systémy	305	17.4. Ústrojí chuťové	325
	Zraková dráha	305		
			18. Kůže a kožní orgány	327
			(Ondřej Naňka)	
			18.1. Kůže – cutis	327

18.1.1.	Pokožka – epidermis.....	327	Endotracheální intubace.....	386
18.1.2.	Škára – corium.....	328	Koniotomie.....	386
18.1.3.	Podkožní vazivo – tela subcutanea.....	328	Tracheostomie.....	387
	Kožní reliéf a barva kůže.....	328	20.2. Zajištění cévních vstupů.....	388
	Cévní zásobená a inervace.....	329	20.2.1. Místa palpací cév a tlakové body.....	388
18.2. Kožní adnexa.....	329	A. temporalis superficialis.....	388	
18.2.1.	Chlup, vlas – pilus.....	329	A. facialis.....	388
	Časový vývoj ochlupení.....	329	A. carotis communis.....	388
18.2.2.	Nehet – unguis.....	330	A. subclavia.....	388
18.2.3.	Mazové žlázy – glandulae sebaceae.....	330	A. axillaris.....	388
18.2.4.	Potní žlázy – glandulae sudoriferae.....	330	A. brachialis.....	388
	Potní žlázy ekkrinní.....	330	A. radialis.....	388
	Potní žlázy apokrinní.....	330	A. ulnaris.....	389
18.2.5.	Mléčná žláza a prs – glandula mammae et mamma.....	331	Aorta abdominalis.....	389
			A. femoralis.....	389
			A. poplitea.....	389
			A. tibialis posterior.....	389
			A. dorsalis pedis.....	390
19. Topografická anatomie končetin.....	333	20.2.2. Zajištění žilních přístupů.....	390	
	<i>(Oldřich Eliška)</i>		Punkce periferních žil.....	390
19.1. Topografická anatomie horní končetiny.....	333	Punkce centrálních žil.....	390	
19.1.1.	Regio deltoidea.....	333	■ Punkce v. jugularis interna.....	391
19.1.2.	Krajina lopatky – regio scapularis.....	338	■ Punkce v. subclavia.....	391
19.1.3.	Regio infraclavicularis (trigonum deltopectorale, též sulcus clavipectoralis).....	339	■ Alternativní přístupy do centrálního žilního řečiště.....	391
19.1.4.	Podpažní jáma – fossa axillaris, axilla.....	342	Kanylace v. umbilicalis.....	391
19.1.5.	Krajina pažní – regio brachialis.....	343	Zavedení katétru či elektrody do pravé síně a komory a do plicnice.....	392
19.1.6.	Krajina lokte – regio cubitalis.....	345	20.2.3. Punkce tepen.....	392
19.1.7.	Krajina předloketní – regio antebrachialis.....	349	Punkce a. radialis.....	394
19.1.8.	Krajina zápěstní – regio carpalis.....	352	Punkce a. femoralis.....	394
19.1.9.	Krajina ruky – regio manus.....	353	20.2.4. Intraoseální vstupy.....	395
	Krajina hřbetu ruky – regio dorsalis manus, dorsum manus – hřbet ruky.....	358	20.3. Punkce hrudníku.....	395
19.1.10.	Prsty ruky – digiti manus.....	360	20.4. Punkce perikardu.....	396
19.2. Topografická anatomie dolní končetiny.....	361	20.5. Punkce močového měchýře – epicystotomie.....	396	
19.2.1.	Krajina hýžděvá – regio glutea.....	362	20.6. Punkční přístupy do páteřního kanálu.....	397
19.2.2.	Krajina stehenní – regio femoris.....	365	Lumbální punkce.....	397
19.2.3.	Krajina kolenní – regio genus.....	370	Epidurální anestezie.....	398
19.2.4.	Krajina bérce – regio cruris.....	372	Subarachnoidální anestezie.....	398
19.2.5.	Krajina hlezna – regio talocruralis.....	376		
19.2.6.	Krajina nohy – regio pedis.....	378		
	Hřbet nohy – dorsum pedis.....	378		
	Chodidlo – planta pedis.....	380		
	Prsty nohy – digiti pedis.....	383		
20. Anatomické podklady výkonů v intenzivní péči.....	385			
	<i>(Ondřej Naňka)</i>			
20.1. Zajištění dýchacích cest.....	385	Slovník latinských a řeckých anatomických termínů.....	399	
	Záklon hlavy a trojitý hmat – Esmarchův manévř.....	385	<i>(Ondřej Naňka)</i>	
	Sellickův manévř.....	385	Rejstřík.....	407
			<i>(Ondřej Naňka)</i>	
			Literatura.....	416
			<i>(Ondřej Naňka)</i>	